

Самарқанд, Тошкент, Бухоро,
Хива, Шахрисабз, Термизнинг
ноёб тарихий ёдгорликлари,
буюк Шарқ мутафаккирлари
Ал-Бухорий, Ат-Термизий,
Аҳмад Яссавий, Баҳоуддин
Накшбанд, Ал-Беруний, Абу Али
ибн Сино, Муҳаммад Хоразмий,
Аҳмад Фарғоний, Алишер
Навоий, Мирзо Улугбек, Бобур
асарлари бутун башариётнинг
бебаҳо мулки бўлиб қолди.

Ислом КАРИМОВ.

БУЮК АЛЛОМАГА ЮКСАК ЭҲТИРОМ

Самарқандда ҳадис илмининг султони Имом ал-Бухорий таваллудининг 1225 йиллик тўйи тантаналари бўлиб ўтди

Самарқандда ислом оламининг буюк мутафаккири, ҳадис илми султони Имом ал-Бухорий таваллудининг 1225 йиллигига бағишланган тантаналар бўлиб ўтди. Қадим Самарқандга жаҳоннинг қирққа яқин мамлакатидан, ЮНЕСКО, «Ал-Бабтийн» жамғармаси каби нуфузли

Муқаддас Куръон тиловати билан бошланган анжуманда Самарқанд вилоят ҳокими-нинг ўринбосари Х. Нуриллаев, Тошкент Давлат Шарқшунослик институти ректори Н. Иброҳимов, Қувайтнинг «Ал-Бабтийн» жамғармаси раиси Абдулазиз Сауд ал-Бабтийн, Мисрнинг «Ал-Азхар» универ-

ситети ректори Аҳмад Умар Хошим ва бошқалар сўзга чиқди. Нотиклар алломанинг ҳаёти ва фаолияти, у қолдирган улкан илмий меросининг аҳамияти ҳақида сўзлади. Имом ал-Бухорий 5 ёшдан бошлаб илм ўрганишга киришган, араб тили ва диний билимларни арабларнинг ўзидан ҳам мукаммалроқ ўзлаштирган. Ўз умри давомида у

Анжуман доирасида иштирокчилар шўбаларга бўлиниб, илмий мулоқотларни давом эттирдилар. Шўба мажлисларида «Имом ал-Бухорий замони», «Имом ал-Бухорийнинг ҳадисшунослик илмига қўшган ҳиссаси», «Имом ал-Бухорий илмий меросининг халқаро миқёсда ўрганилиши» каби мавзуларда маърузалар ўқилди, баҳс ва мунозаралар ўтказилди.

Самарқанд вилояти ҳокимлигида юбилейга ташриф буюрган Қувайт давлати вақф ва ислом ишлари вазирлиги Аҳмад Халид Қулайб тақдирнома билан, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари, юбилейга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича ташкилий кўмита раиси Исмоил Жўрабеков томонидан қувайтлик меҳмонлар қабул қилинди.

Учрашувда И. Жўрабеков меҳмонларга ўтказилган тадбирларнинг аҳамияти ҳақида сўзлаб берди. Хорижий меҳмон Ўзбекистон раҳбариятининг миллий қадриятларни тиклаш, аждодлар меросини ўрганиш борасидаги ишларига юксак баҳо берди.

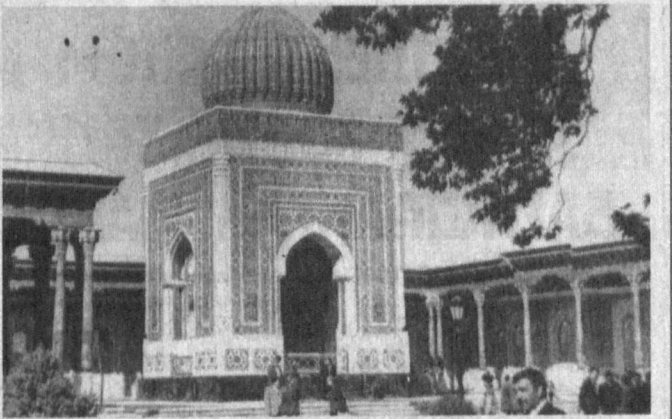
Учрашув низоҳасида қувайтлик меҳмон ташкилий кўмита раиси Қувайт амираи Жабр ал-Аҳмад ас-Сабҳ томонидан Имом ал-Бухорий масжидига ҳадя этилган 500 минг АҚШ доллари миқдоридagi маблағ чекини топширди.

(Давоми 2-бетда).

халқаро ташкилотлардан меҳмонлар ташриф буюрди. «Афросиёб» меҳмонхонасининг мажлислар залида «Имом ал-Бухорий ва унинг дунё маданиятида тутган ўрни» мавзусида халқаро конференция бўлиб ўтди. Унга Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги дин ишлари бўйича кўмита раиси Ш. Мирмахмудов раислик қилди.

ситети ректори Аҳмад Умар Хошим ва бошқалар сўзга чиқди. Нотиклар алломанинг ҳаёти ва фаолияти, у қолдирган улкан илмий меросининг аҳамияти ҳақида сўзлади. Имом ал-Бухорий 5 ёшдан бошлаб илм ўрганишга киришган, араб тили ва диний билимларни арабларнинг ўзидан ҳам мукаммалроқ ўзлаштирган. Ўз умри давомида у

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ИМОМ АЛ-БУХОРИЙ ЁДГОРЛИК МАЖМУИНИНГ ОЧИЛИШИГА БАҒИШЛАНГАН МАРОСИМДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Бисмиллоҳир раҳмонир раҳим.

Ассалому алайкум, азиз ватандошларим!

Мухтарам меҳмонлар!

Бугун юртимиз ва халқимиз тарихида ўлмас из қолдирадиган муборак ва мунаввар кундир.

Бугун улуг аждодимиз Имом ал-Бухорий ҳазратларининг руҳини шод этиш, бобокалонимиз таваллуд толган муқаддас заминда ул зоти шарифнинг хотирасини ёд этиш кунидир.

Уйлайманки, бу ерда йилгиланг жамоат, ал-Бухорийнинг мўтабар ҳокими зиярат қилиш шарафига мунасар бўлган мўмин-мусулмонлар том маънода бахтиёрдирлар.

Азиз дўстлар!

Бу каби тантаналарни ўтказишдан қўзланган ният ва мақсадларимиз ҳақида, муқаддас қадимжоларни обод қилишимиз сабаблари тўғрисида икки оғиз сўз айтишга ихозат бергайсизлар.

Энг аввало, бу ишларни амалга ошириш заминидан савоб деган олижаноб тушунча ётади. Савоб — улғу инсоний фазилат, юксак исломий қадриятлардан биридир. Менинг қоним ишончим шунки, савоб ишни ҳар қим қилиши керак, савоб ишни ҳар кун қилиш керак.

Савобли амаллар қилиш эса халқимизга хос азалий

хислатидир.

Савобли ишларни қилган одамга, унинг элу юртига албатта Оллоҳнинг раҳматлари ёғилади. Муқаддас куръоний оятда таъкидланганидек, «Яхшилиқнинг муқофоти факат яхшиликдир». Биз эзгу ишларни қанча кўп қилсак, улғу аждодларимизнинг иззат-иқромини жойига қўйсак, уларнинг табаррук номларини бутун дунёга тараннум этсак, Яратганимизнинг ўзи бизни омад-қазолардан асрайди, бизга қуч-қудрат ато этади, йўлимизни очиб беради.

Азиз юртдошларим!

Бир муҳим саволга жавоб излаб қўрайлик: Оллоҳ таоло қайси юртда, қайси тупроқда мана шундай улғу зотларни дунёга келтирди?

Парвардигори олам буюк зотларни Ўзи азиз этган жойлардагина дунёга келтирди. Бундай юртлар эса ер юзиде санокли. Биз чексиз шукроналик билан айтаемизки, омад Ватанимиз Оллоҳнинг назари тушган ана шундай муқаддас дийёрдир.

Юртининг муқаддаслиги нима билан белгиланади?

Бутун умрини иймон ва эътиқод, ватанпарварлик ва инсонпарварлик, поклик ва ҳалоллик, илм ва маърифат, адолат ва дийнат йўлида фидо этган зотларнинг мўтабар хоклари макон топланг заминига муқаддасдир. Агар шундай инсонлар бўлмаса, улар

дахосининг нафаси сезилиб турмаса, ҳар қандай замин оддий тупроқ бўлиб қолаверарди.

Қадри дўстлар!

Нима учун биз келажикимизнинг ёруғ ва фаровон бўлишига қатъий ишонамиз?

Халқимизни, айниқса ўсиб келаётган навқирон авлоди-мизни нега айнан шу эътиқод асосида тарбия этмоқдамиз?

Бу мураккаб ва қалтис замонда йўлимизда оғир синнов ва тўсиқлар дуч келганда, улар қаршида чорасиз қолганда, мислсиз машаққатлар ҳолдан тойдирганда ҳам биз қуч-қудратни қаердан оламиз?

Энг аввало Оллоҳ таолонинг бизга қўрсатган марҳаматидан оламиз.

Мана шундай вазиятларда бизга метин ирода, сабот-маънат, ғайрат ва жасорат башқуладиган буюк ва чексиз яна бир манба бор.

Бу манба — улғу аждодларимизнинг қонимизда жўш ураётган азму шижоатидир.

Бу манба — ал-Бухорийдек мумтоз боболаримиз даҳосининг ҳаётбахш қудратидир.

Бу манба — уларнинг бизга қўшган ҳақиқатларидир. Аҳмад Яссавий, Баҳоуддин Накшбанд, Алишер Навоий сингари улғу сиймоларни еттиштирган миллат ҳар қанча гурунланса арзийди.

Узбек дийрида парварши топланг минглаб алломо адиблар, олиму мутафаккир-

лар қаторидан ўрин олган Бурҳониддин Марғиноний, Заҳриддин Муҳаммад Бобур, Маҳдуми Аъзам Қосоний, Бобораҳим Машраб, Нодирабегим каби фозиллар дунёга келган Фарғона водийси ушбу ақидани яна бир бор тасдиқлайди. Зеро, бу маскан ҳам кўна тарихимизда давлатчилик, илму маърифат, маданият, меъморилик анъаналаримиз тараққиётида бе-назир ўринга эга.

Азиз дўстлар!

Бир ҳақиқатни барчамиз англаб олишимиз зарур. Ўзбек заминидан асрлар давомида фан ва маданиятнинг турли соҳаларда буюк истеъодларининг парварши топланг беҳиз эмас, албатта.

Жамият тараққиётидаги ҳар қандай ўзгаришлар, янгиланган, айниқса, инсоният ривожига қатта туртки берадиган жараёнлар, қашфиётлар ўз-ўзидан юз бермайди.

Бунинг учун, аввало, асрий анъаналар, тегишли шарт-шароит, тафаккур мактаби, маданий-маънавий муҳит маъжуд бўлмоғи керак. Миллатнинг табиатида, қонида, насл-насабидида эъзулик ва маърифат сари иттилош мафкура ва қонуният жўш уриши лозим.

Бунинг учун, энг аввало, мана шу қадимий ва бетакрор юртга Оллоҳнинг назари ва эътибори тушиши керак.

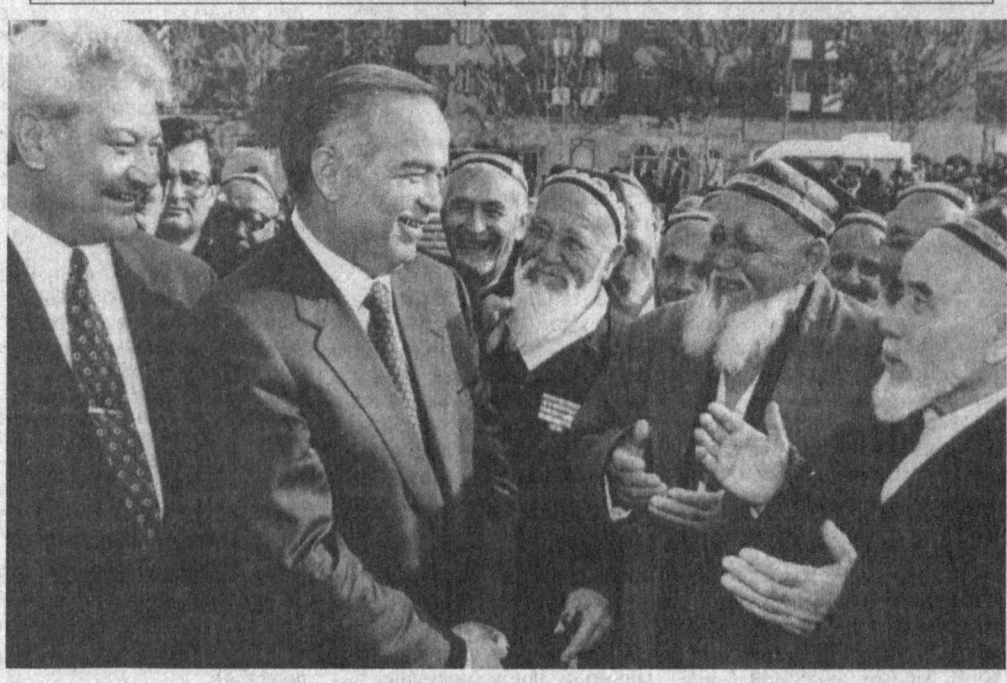
Азиз дўстлар, биродарларим!

Узбек дийрида парварши топланг минглаб алломо адиблар, олиму мутафаккир-

(Давоми 2-бетда).

АЛ-ФАРҒОНИЙ ДАҲОСИГА ТАЪЗИМ

Фарғонада буюк аллома Аҳмад ал-Фарғоний таваллудининг 1200 йиллиги тантаналари кенг нишонланди

Ўзбекистоннинг мустақил тараққиёт йўлига чиқиши ҳаётиимизнинг барча жабҳаларида улкан ўзгаришларга олиб келмоқда. Бу ўзгаришлар,

аввало, ижтимоий-сиёсий, маданий ва маънавий соҳаларда ўзининг яққол ифодасини топмоқда.

Президент Ислом Каримов раҳнамолигида миллий маданиятимиз, тарихий мерос ва қадриятларимизни асраб-авайлаш, чуқур ўрганиш, келажак авлодларга етказишга қатъий эътибор қаратилаётганини янгилиниш борасида муҳим босқич бўлмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг таъаббуси билан бу йил мамлакатимизда буюк бобокалонларимиз Имом ал-Бухорийнинг 1225 йиллиги ва Аҳмад

ал-Фарғонийнинг 1200 йиллик таваллуд тўйларини нишонлашни аждодларга эҳтиром, ўтмиш меросга янгича ёндашув, миллий онг, миллий гурур ва ўзликнинг ўйғонишидан, қадриятлар тикланаётганлигидан далолатдир.

Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Аҳмад ал-Фарғоний таваллудининг 1200 йиллигини нишонлаш тўғрисидаги қарори қабул қилинганидан сўнг» мамлакатимизда бу кўптулғу тўйга кенг кўламли таъйириларлик ишлари бошлаб юборилди. Бу сананинг ЮНЕСКО қарори билан халқаро миқёсда нишонлангани Аҳмад ал-Фарғоний илмий меросини ўрганиш борасидаги янги тадқиқотларга имко-

ният яратди. Юбилей муносабати билан аллома ҳаёти ва ижодида бағишланган илмий анжуманлар, бадий кўргазмалар ўтказилди, янги китоблар нашр этилди, спектакллар сахналаштирилди, фильмлар суратга олинди.

Кўптулғу тўй шарофати ила қадим Фарғона янгича кўрк ва чирок касб этди. Айниқса, Фарғона шаҳридаги Аҳмад ал-Фарғоний номи билан аталуви оромгоҳ тўлиқ қайта таъмирланиб, сўлим ва бетакрор масканга айланди. Азим дархотлар, жилонани оқётган ирмоқлар, шарқона усулда қурилган фавворалар, кўкка бўй чўзган устунлар боққа ўзгача фусун бахш этди.

Қадимий Кува Шахристонида ҳам юбилей муносабати билан улкан ишлар амалга оширилди: фавворалар билан безалган Шахристон майдони барпо этилди, устунлар билан қурилган арк ичида ал-Фарғоний ҳайкали қад қўтарди. Айни пайтда бу ерда кенг кўламли археологик қазилмалар бошланди, кўна Кубо деворлари қайта тикланди. Ўн бир гектардан зиёд майдонда олиб борилаётган илмий изланишлар натижасида қўлга киритилган топиаларлар шаҳар тарихи 2500 йилдан ортиқ даврни ташкил этишидан далолат бермоқда.

24 октябрь кўни эрта тонгда юбилейга ташриф буюрган хорижий меҳмонлар, республикамиз вилоятлари, жамоат ташкилотлари вакиллари Фарғона шаҳрига етиб келдилар.

(Давоми 2-бетда).

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ АҲМАД АЛ-ФАРҒОНИЙ ҲАЙКАЛИНИНГ ОЧИЛИШИГА БАҒИШЛАНГАН МАРОСИМДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Қадри дўстлар!

Бугун юртимизнинг қадимий ва сўлим гушаларидан бири Фарғонада муборак байрам. Кеча биз табаррук Самарқанд заминидан Ислом оламида юксак обрў-эътибор қозонган улғу ватандошимиз, ҳадис илмининг султони, буюк аллома Имом ал-Бухорийнинг таваллуд тўйини ўтказиб, гоёта савобли ишни адо этдик.

Бугун эса халқимизнинг яна бир буюк ўғлини, ўрта асрлар жаҳон илм-фани асосчиларидан бири, коммуний олим Аҳмад ал-Фарғонийнинг хотирасини ёд этиб турибмиз. Ушбу тарихий воқеалар бутун дунё илму маърифат, маънавият аҳлининг диққат марказида бўлиб, эл-юртимиз обрў-эътиборини жаҳонга тараннум этмоқда.

Азиз дўстлар!

Бир ҳақиқатни барчамиз англаб олишимиз зарур. Ўзбек заминидан асрлар давомида фан ва маданиятнинг турли соҳаларда буюк истеъодларининг парварши топланг беҳиз эмас, албатта.

Жамият тараққиётидаги ҳар қандай ўзгаришлар, янгиланган, айниқса, инсоният ривожига қатта туртки берадиган жараёнлар, қашфиётлар ўз-ўзидан юз бермайди.

Бунинг учун, аввало, асрий анъаналар, тегишли шарт-шароит, тафаккур мактаби, маданий-маънавий муҳит маъжуд бўлмоғи керак. Миллатнинг табиатида, қонида, насл-насабидида эъзулик ва маърифат сари иттилош мафкура ва қонуният жўш уриши лозим.

Бунинг учун, энг аввало, мана шу қадимий ва бетакрор юртга Оллоҳнинг назари ва эътибори тушиши керак.

Азиз дўстлар, биродарларим!

Аҳмад ал-Фарғоний таваллудининг 1200 йиллиги миллимиз учун қатта сиёсий ва маърифий аҳамиятга эга. Биз бу санани давлатчилигимиз ва илму маданиятимиз тарихини, мустабид тузум йилларида ноҳақ унутилган буюк аждодларимизнинг муборак номларини қайта тиклашдек олижаноб ишнинг узвий бир қисми деб биламиз.

Аҳмад ал-Фарғонийнинг оламшумул мероси дунё маданияти ва маърифати хазиналаридан бири бўлиб, миллий салохиятимиз, миллий тафаккуримиз кўламини ва қудратининг исботидир.

Аҳмад ал-Фарғоний кишилик тарихидаги илк Уйғониш даврининг энг забардаст ва ёрқин намоёндаларидан бири, ўз замонаси фундаментал фани асосчиларидан эди.

Унинг мероси инсониятнинг янги илм ҷўққиларига қўтарилишига сабабчи бўлди, бутун маърифий дунё олимлари учун дастуриламал бўлиб хизмат қилди. Фарғоналик бу фозил зотнинг «Астрономия асослари» номили шоҳ асари ўн иккинчи асрдан лотин ва иврит тилларига таржима этилган эди.

Европада китоб нашр этиш бошланган XV асрда эса бу асар Италияда, кейинчалик Германия, Франция, Голландия ва АҚШ каби мамлакатларда қайта-қайта чоп қилинган унинг нақадар юксак аҳамиятга эгалигини кўрсатади.

Ишон тафаккурининг бебаҳо маҳсули бўлган бу китоб асрлар давомида астрономия фани бўйича ўзига хос қадим савобларини ўтаган. Дунёнинг энг нуфузли дорил-фунунларида ундан асосий дарслик сифатида фойдаланиб келинган.

Аҳмад ал-Фарғонийнинг Ерининг шарсимон шаклга эгалиги борасидаги қарашларини орадан саккиз юз йил ўтмиш амалда исботлаган машҳур сайёх Христофор Колумб, Ер меридианининг бир даражаси миқдори ҳақидаги ал-Фарғоний ҳисобларининг тўғрилигига тўла ишонч ҳосил қилгани, деган дахтхат қолдирган.

Бу эътироф бобокалонимиз, янада кенгроқ айтсам, миллимиз илмий салохиятига берилган муносиб баҳо ҳодир.

Аҳмад ал-Фарғонийнинг астрономия фани ривожиди-ги нуфузи шу қадар эдики, аллома бобоимизнинг номи Ер қуралидагина эмас, самоза ҳам абадий шукрат топти. Ўн олтинчи асрдёқ Ойдаги қадриятлардан бирига унинг номи берилган эди. Атоқли астроном Ян Гевелий томонидан 1647 йили нашр қилинган «Селенография» китобида Ойдаги қадриятлардан иккитаси икки буюк ватандошимиз — Аҳмад ал-Фарғоний ва Мирзо Улугбек номи билан аталди.

(Давоми 2-бетда).

БУЮК АЛПОМАГА ЮКСАК ЭХТИРОМ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Имом Каримов буюк ҳадисшунос олим Имом ал-Бухорий таваллудининг 1225 йиллик юбилей таънавларида иштирок этиш учун Самарқандга ташриф буюрди. Республикада раҳбарини Самарқанд аэропортида Ўзбекистон Республикаси

мида юксак обрў-эътибор қозongan улуг ватандошимиз, ҳадис илмининг султони, буюк аллома имом Исмоил ал-Бухорий таваллудининг хижрий 1225 йиллиги муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Президенти Имом Каримов раҳбарлигида яратилган лойиҳа асосида Самарқанд, Бухоро, Хива, Тошкент, Андижон, Наманган, Қўқон, Шахрисабз халқ усталарини-

ёдгорлик оламшумул воқеа бўлганлигини таъкидлади. Келахда эса бу макон ислом аҳли учун муқаддас қадимки ва гоёт гўзал зиёратгоҳлардан бирига айланишига ишонч билдирди.

Шунингдек, тантанادا Ўзбекистон мусулмонлари идораси раиси, муфтий А. Баҳромов, самарқандлик нақшос уста Сайиди Мирзаев, қўқонлик уймакор уста Абдуға-

биз учун катта оруз эди. Уйлайманки, мана шундай обод ва озор юртни қўрганда, нафақат катта ёшдаги кишилар, балки ёш авлод ҳам янги куч-қувват олади, гурурланади. Бундай аҳойиб ёдгорлик айнан шу замонада, мустақиллик шарофати туйғулган бунёд этилганини аниқлайди, теран ҳис этади. Ёш авлоднинг маънавий қамол топишида шундай хайрли тадбирларнинг аҳамияти каттадир. Бугунги тадбирнинг мен учун қувонarli жиҳати шундаки, биз умримиз, амалларимиз зое кетмаётганига амин бўлдик. Шундай ёруғ кунларга етказгани учун Аллоҳга шукрона айтмиш. Зеро, бу унинг инъоми, марҳаматидир.

Умидим шuki, бу ерга ёшлар ҳам кўпроқ келсин. Одатда масжидларга қарилар келади. Бу ер фақатгина масжид эмас, зиёратгоҳ, муқаддас қадимки ҳамдир. Бу ерга келган инсонлар мажмуиини барпо этиш, унга нафис қилиш беришда жон куйдириб меҳнат қилганларни, шундай аълолик маскан қўришда жонбозлик қўришдан ташаббускорларни бир бор ёд этиб, уларга таҳсин айтсалар, ажаб эмас.

Шу кун И Ўзбекистон Республикаси Президенти Имом Каримов Тошкентга жўнаб кетди. Самарқанд аэропортида мамлакатимиз раҳбарини Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Самарқанд вилояти ҳокими А. Мардиев, Самарқанд шаҳри ҳокими А. Носиров кузатиб қолдилар.

Анвар БОБОЕВ,
Ҳамза ШУКУРОВ,
Ўза Махсус мухбирлари.

СУРАТЛАРДА: тантанадан лавҳалар.

Абдувоҳид Тўраев,
Абдулгани Жума олган суратлар.

Бош вазирининг биринчи ўринбосари, юбилейга тайёргарлик қўриш ва уни ўтказиш бўйича таъкидлий қўми та раиси И. Жўрабеков, Самарқанд вилояти ҳокими А. Мардиев, Самарқанд шаҳри ҳокими А. Носиров ва бошқа расмий кишилар кутуб олдиди.

Юртбошимиз имом ал-Бухорий мажмуи жойлашган Челек туманидаги Хартанг кишлоғига йўл олди. Масжид мажмуи дарвозаси олдида муҳтарам меҳмонларни Ўзбекистон мусулмонлари идораси раиси, муфтий А. Баҳромов, Самарқанд вилояти имом-хатиби Мустафо Малиқзода, Челек тумани ҳокими Ш. Шукров ва бошқалар қарши олди. Бу ёрдаги дарвоза пештоқига «Бу ёдгорлик мажмуи ислом ола-

нг олтин кўллари билан барпо этилган» деган сўзлар араб ва лотин алифбосларида зарҳал ҳарфлар билан битилган.

Масжид-мажмуа очилиши муносабати билан хайр-эхсон оши берилди. Зиёратга келган мўмин-мусулмонлар жума намозини ўқиди.

Имом ал-Бухорий мақбараси мажмуининг очилиш маросимини Самарқанд вилояти имом-хатиби М. Малиқзода очди.

Сўз Ўзбекистон Республикаси Президенти Имом Каримовга берилди.

Республикамиз раҳбари ўз нутқида ҳадис илмининг султони, Имом дунёсида беназир даҳо — имом Исмоил ал-Бухорий юбилейи муносабати билан барпо этилган бу

ни Абдуллаев, Маккадан ташриф буюрган меҳмон Сафҳон Жалолқонтур, Қўвайт вақф ва диний ишлар вазир Аҳмад Халид Қўлайб ва бошқалар сўзга чиқди.

Тантанали маросим якунлангандан сўнг Ўзбекистон Республикаси Президенти Имом Каримов ва бу ерга ташриф буюрган меҳмонлар имом ал-Бухорий мақбараси мажмуини зиёрат қилишди.

Аллома қабри ёнида Қўқон тиловат қилинди. Зиёрат сўнгидан Президент Имом Каримов журналистларга интервью берди.

— Ҳар қандай инсон орзу-умид билан яшайди, — деди давлатимиз раҳбари. — Шу маънода, ушбу мажмуани янгилик қилиш, алломанинг илмий меросини ўрганиш, унга ҳурмат бажо келтириш ҳам

Биз учун катта оруз эди. Уйлайманки, мана шундай обод ва озор юртни қўрганда, нафақат катта ёшдаги кишилар, балки ёш авлод ҳам янги куч-қувват олади, гурурланади. Бундай аҳойиб ёдгорлик айнан шу замонада, мустақиллик шарофати туйғулган бунёд этилганини аниқлайди, теран ҳис этади. Ёш авлоднинг маънавий қамол топишида шундай хайрли тадбирларнинг аҳамияти каттадир. Бугунги тадбирнинг мен учун қувонarli жиҳати шундаки, биз умримиз, амалларимиз зое кетмаётганига амин бўлдик. Шундай ёруғ кунларга етказгани учун Аллоҳга шукрона айтмиш. Зеро, бу унинг инъоми, марҳаматидир.

Умидим шuki, бу ерга ёшлар ҳам кўпроқ келсин. Одатда масжидларга қарилар келади. Бу ер фақатгина масжид эмас, зиёратгоҳ, муқаддас қадимки ҳамдир. Бу ерга келган инсонлар мажмуиини барпо этиш, унга нафис қилиш беришда жон куйдириб меҳнат қилганларни, шундай аълолик маскан қўришда жонбозлик қўришдан ташаббускорларни бир бор ёд этиб, уларга таҳсин айтсалар, ажаб эмас.

Шу кун И Ўзбекистон Республикаси Президенти Имом Каримов Тошкентга жўнаб кетди. Самарқанд аэропортида мамлакатимиз раҳбарини Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Самарқанд вилояти ҳокими А. Мардиев, Самарқанд шаҳри ҳокими А. Носиров кузатиб қолдилар.

Анвар БОБОЕВ,
Ҳамза ШУКУРОВ,
Ўза Махсус мухбирлари.

СУРАТЛАРДА: тантанадан лавҳалар.

Абдувоҳид Тўраев,
Абдулгани Жума олган суратлар.

АЛ-ФАРҒОНИЙ ДАҲОСИГА ТАЪЗИМ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Юбилей тадбирлари вилоят театри биносида ўтказилган «Ахмад ал-Фарғоний илмий меросининг жаҳон фани тараққиётида тутган ўрни» мавзусидаги халқаро анжуман билан бошланди. Унинг ялли мажлисида Ахмад ал-Фарғонийнинг дунё фани тараққиётидаги ўрни, ал-Фарғоний ва мусулмон астрономиясининг шаклланиши мавзусига бағишланган маърузалар тингланди. Илмий конференциянинг шўъба мажлислари аллома илмий мероси, ал-Фарғоний ва дунё астрономияси, буюк олимнинг амалий фанлар ривожига қўшган ҳиссасига оид масалаларга бағишланди. Қирққа яқин хорижий мамлакатдан ташриф буюрган олимлар аллома илмий кашфиётлари Шарқ Ҳафизинининг ибтидоиси бўлганлигини, унинг мероси Бегуний ва Улугбек каби даҳо-лар етишиб чиқиши учун пойдевор яратганини таъкид-

Ислом Каримов ва юбилей катнашчилари Қувага ташриф буюрдилар. Буюк бобокалонимиз руҳига Қурдон тиловат қилиниб, эл-юрта хотира оши тортилд.

Президент Имом Каримов Қува Шахристон мажмуи билан яқиндан танишиб, археологик топишмалар: қўн асрилик тарихга эга жиҳозлар, уй-рўзгор буюмлари, ҳунармандлик намуналарини кўздан кечирди.

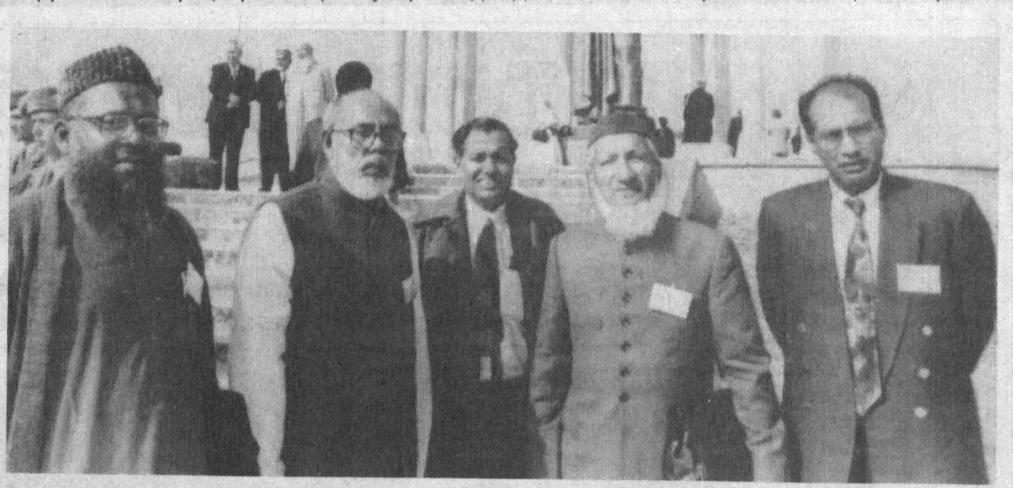
Давлатимиз раҳбари Шах-

фаолияти илмни юксак фаллака кўтарганлигини, ватандошларимизнинг улуг алломага ҳурматини ифода этади.

Хайкал пойига юртбошимиз номидан гулчамбар қўйилди. Ахмад ал-Фарғоний хайкали очилишига бағишланган маросимда Ўзбекистон Республикаси Президенти Имом Каримов нутқ сўзлади. Давлатимиз раҳбари бугун юртимиз аҳлини кутлуг тантана билан мубораққод этди.

Маъмур чорлаганини эшитган Фарғона аҳли катта байрамга тўғилди. Устозлар шогирдини Бағдодга қузаиб, унга оқ йўл тилашди. «Йўл бўлсин» қўшиғига ҳамонлар китоблари илмий анжумлар юклаган катта қарвон йўлга чиқди.

Майдонда ал-Фарғоний яратган «Осмон юлдузлари харитаси» пайдо бўлади. Ётти иккимининг илм-фан ва маданият намоёндалари бирин-кетин саҳнага кириб ке-

ристон майдонидаги Ахмад ал-Фарғоний хайкали пойига гул қўйди.

Шу ерда Ислом Каримов журналистлар саволларига жавоб бериб, жумладан шундай деди:

Олимдизда турган вази-фалари амалга ошириш, келажик буюк давлатни, фаровон ҳаётни қўриш учун аввало-м бор маънавият масаласига эътибор беришимиз лозим. Зеро, моддий қудрат билан бир қаторда давлатимиз маънавий қудратга эга бўлиши лозим. Тарихий ҳақиқат ёшларимизнинг онгидан мустаҳкам жой олсин. Улуг мақсадларга эришиш учун ҳар бир инсоннинг маънавияти юксак бўлмоғи зарур. Тарихий илдишларимизни, бизга мадад берадиган аждодларимизни билмасдан туриб, ўз-ўзларимизни англай олма-миз. Шу боис, мана шу тупроқда воқеа етган улуг сиймоларини ўқитиладиган номларни тиклаш муҳим аҳамиятга эга. Республикаимиз Президентини майдонга йиғилган қува-ликлар билан сўхбатлашиб, нуруний отахонларнинг дуо-сини олди. Барча давлатимиз раҳбарининг хайрли ишлари-га ривож тилаб дуога қўл оч-ди.

Фарғона шаҳридаги алло-ма номи билан аталувчи оромгоҳда Ахмад ал-Фарғоний хайкалининг очилиш маросими бўлиб ўтди. Бобокалонимизнинг бот тўрида қад рўстлаган улугвор хайкали аллома ўз юртига қайтганли-гини, қўлидаги «Осмон юлдуз-лари харитаси» эса унинг

Сўзга чиққан фарғоналик-лар, хориқлик меҳмонлар та-рихий ҳақиқатлар тикланиб, буюк алломга ҳурмат бажо келтирилиши истисқол бер-ган имконият, ал-Фарғоний мероси бутун инсониятнинг бебаҳо мулки эканини таъкид-ладилар.

Шу кун кечқурун байрам-га ташриф буюрган хориқлик меҳмонлар, республикамиз вази-лик, идора ва таъкилот-лари раҳбарлари, мамлакатим-мизда фаолият қўрсатган дипломатик қорус вақилла-ри, вилоят жамоатчилиги ал-Фарғоний номидаги оромгоҳ-га тўпландилар. Ахмад ал-Фарғоний таваллудининг 1200 йиллигига бағишланган теа-трлашган томоша бошланди. Тантаналар бошланганини билдирувчи мусика садолари янгради. Мустақиллик ту-ғули юртига қайтган Ахмад ал-Фарғонийга бағишланган шеър ўқилди.

Атрофи сон-саноси чи-роқлар нури нурафшон этиб, майдон узра наъвоси ян-гради. Шу дам чалалоқ йи-ғиси оламни тутди. Гўдакка улуг орузлар билан Ахмад деб исм қўйишди. Мухтарам она дунёдаги энг музаам қўшқ — «аллаһи қўлайди. Рақо-салар «Фарғона тоғи отту-чи» қўшиғига хиром айлаб, янги илм қўши балқингани-га ишора этиладил.

Саҳнага хат-саводи чиққан, билимга чанқок ёш Ахмад ки-риб келди. Устози ўсимир Птоломейнинг «Алмажастини» мутолаа қилиб бўлганини эшитган, унинг зехнига тасан-но дйтди.

Еш Ахмадни халифа ал-

либ, «Байтул ҳикма»да жаҳон алломалари тўпланганини ифода этиладил.

Илм аҳлининг сарбони ал-Хоразмий Ахмад ал-Фарғо-нийнинг «Самовий ҳаракатлар ва умумий илми нуҳум китоб-и» яратилгани билан қўла-йди. Шундай ўғлонни етиштирган она Туркистонни шарофлайди.

Саҳнада заминимиз даҳола-ри Марвазий, Жаҳарий, Бегу-ний, Ибн Сино, Навоий, Улуг-бек ва Бобур сиймолари пайдо бўлади. Уларнинг божий ме-роси истисқол тўғрисида озо-д хур халқимизнинг бебаҳо мул-кига айланганлиги ёрқин образ-лар орқали намоийш этилади. Республикаимизнинг таниқли санъаткорлари, вилоятлардан келган бадий жамоалар ўз чи-қишларида халқимизнинг улуг бобокалонимизга чексиз эҳти-ромини изхор этиладил. Театр-лашган томоша мушакбозлик билан якунланди.

Юбилей тантаналарида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари, юбилейга тайёр-гарлик қўриш ва уни ўтказиш таъкидлий қўмитаси раиси И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, И. Жўраев, А. Ман-суров, Т. Риксиев, Бош ва-зир ўринбосари Х. Карома-тов, Фарғона вилояти ҳоки-ми Н. Муҳомов катнашди.

Бехоз УСМОН,
Равулжон КАМЛОВ,
Ўза Махсус мухбирлари.

СУРАТЛАРДА: тантанадан лавҳалар.

Р. Жуманиёв,
Ш. Олимов олган суратлар.

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ИМОМ АЛ-БУХОРИЙ ЁДГОРЛИК МАЖМУИНИНГ ОЧИЛИШИГА БАҒИШЛАНГАН МАРОСИМДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Азиз биродарларим! Имом ал-Бухорий ҳазрат-лари нафақат ўзбек халқи, балки бутун мусулмон ола-мининг фар-иштихоридир. Ул табарруқ зотининг ҳаёти том маънодаги илмий ва ин-соний жасорат, буқилмас ирода, сўнмас эътиқод тим-солидир.

Олти буюк муҳаддиснинг иккинчиси ҳисобланган Имом Муслимининг ал-Бухо-рийга қарата: «Эй, Устозлар-нинг устози, Муҳаддислар-нинг султони, ҳадисларнинг табиби! Пойингизни ўпшига ихозат беринг!» дея қилган хитоби аҳли исломнинг улуг бобомизга ҳурмат ва эъти-рофи нақадар юксаклигини кўрсатади.

Буюк ватандошимиз ба-шариятта тенгсиз маънавий мерос қолдириб кетди. Бу мероснинг гултожи — энг ишончли ҳадислар тўплами — «Ал-Жомий ас-Саҳих» ис-лом динида Қуръонни қарим-дан кейин эъзозланадиган иккинчи манбадир. Бутун дунё мусулмонларининг эъти-қодига қўра, у башарият то-монидан битилган китоблар-нинг энг улугидир.

Мана, ўн икки асрдирки, бу китоб миллионлаб инсон-лар қалбини иймон нури бил-лан мунаввар этиб, ҳақ ва эътиқод йўлига қорлаб кел-моқда.

Яратганимизга шукрлар бўлсинки, озодлигимиз ша-

рофати билан ал-Бухорийдек улуг аждодларимиз эл-юрти бағрига қайтмоқда. Алломани-нг ўлмас мероси ҳар бир юрт-дошимиз хонадонига кириб, онгу тафаккуримизни равшан этмоқда. Қалбларимизни ий-мон нури ва меҳр-оқибат тўйғулари билан мусаффо эт-моқда.

Мухтарам биродарларим! Биз эски тузум, эски маф-кура зугумидан халос бўлган, ўзалигимизни, қандай улуг ин-сонларнинг авлоди эканимиз-ни, қандай бой ва бетакрор маънавий мерос ворислари эканимизни англаш, миллий қадриятларимизни тиклаш йў-лида тарихда из қолдирадиган қўлгана хайрли ишларни амалга оширдик.

Шулар қаторида озодлиги-мизнинг дастлабки йиллари-данқод биз Имом ал-Бухорий мақбарасини ул зотнинг шаън-шавакатига мўносиб, ён-атрофи мунаввар қўшага, зиё-ратга келган мўмин-мусул-монларга руҳий-маънавий қуч ато этидиган қадимжона айлантиришни ният қилган эдик.

Оллоҳнинг инояти билан эзгу ниятимиз ижобат бўлган шу кутлуг кунда мен бу муа-зам ёдгорлик мажмуининг шунчаки зиёратгоҳ эмас, бал-ки гўзал Ўзбекистонимизни бутун дунёга танитадиган, ёш авлодимизни эътиқод руҳида тарбияладиган, ҳар бир ин-сонни ҳаёт ва абадиёт ҳақи-да ўйлантирадиган азиз мас-

жон бўлиб қолишига, ишона-ман.

Кейинги йилларда юрти-мизда қад рўстлаётган муҳ-ташам иморат ва иншоотлар-ни бунёд қилишда миллий анъаналаримизга, меъморчи-лик санъатимизнинг ўзига хос ва ўзига мос услуб ва нақш зийнатларидан фойдаланиш-га алоҳида эътибор берил-моқда. Мамлакатимиз кўрки-га кўрк қўшадиган бундай бе-такрор ва кўркман бинолар ҳар бир юртдошимизни мамнун этиши, юрғида гурур уйғо-тиши табиийдир.

Истиқлол даврида мана шундай лойиҳаларни тузиш ва амалга оширишда бош бў-либ турганимдан, шу олижа-ноб ишларга ҳисса қўшиш на-сиб этганидан кўнчилиқ ка-тори мен ҳам бениҳоя мам-нунман. Айниқса, ал-Бухорий мажмуи лойиҳасининг ташаб-бускори бўлганимдан, уни шу шаклда, шу мазмунда барпо этилишида ҳиссам борлиги-дан умрим борица фахрланиб юр-аман.

Бу Оллоҳ таоло олдида, аждодлар руҳи олдида, хал-қин олдида менинг инсоний бурчим эди.

Бу кутлуг маскани бунёд этган усталаримизнинг меҳ-нати ҳар қанча таҳсинга ар-зийди. Бу улугвор мажмуа Самарқанду Бухоро, Хиваю Тошкент, Андижон Наманган, Шахрисабз Қўқон ва Марги-лон шаҳарларидан, мамлака-тимизнинг турли вилоятлари-

дан қелган фойдий инсонлар меҳнатининг самарасидир.

Бир сўз билан айтганда, унинг бунёдкори бутун Ўзе-бекистондир.

Фурсатдан фойдаланиб, ушбу зиёратгоҳни обод қи-лишда жонбозлик қўрсатган қурувчиларга, қўли гул уста-ларимизга, моҳир меъморла-римизга, шу улуг обидага ги-шт қўйган, нақш жило би-лан унга сайқал берган ҳар бир ватандошимизга, улуг бобомизга эҳтиром билди-риб, узоқ-яқиндан юртимиз-га ташриф буюрган азиз меҳ-монларга халқим номидан чексиз миннатдорлик изхор эт-аман.

Мухтарам жамоат!

Маълумки, Имом динини-нг бош гоёси — бу «Ло илоҳа илلاллоҳ, Мухаммадун расу-лulloх» қалимасидир. Мана шу иймон қалимасини рўйи заминдаги ҳар бир мусулмон қалбига синдиришда ал-Бу-хорий беқиёс жасорат қўрсат-ди. Шу сабабли ҳам ул ҳаз-ратнинг муборак номи аба-длу-абад инсоният хотираси-дан ўчмағай, иншооллоҳ.

Ушбу саодатли дамларда Имом ал-Бухорий бобомиз-нинг руҳи покларни шод бў-либ, қабрлари нури илоҳийга тўлган бўлсин!

Ул муборак зотнинг пойда дуоғуи бўлиб турганларнинг, бутун халқимизнинг, жамики аҳли исломнинг хайрли ва са-вобли ишларида Раббимизни-нг ўзи мададкор бўлсин!

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

- Тошкентда Темурийлар тарихи Давлат музейининг очилганига икки йил тўлди.
- Дон махсулотлари марказий лабораториясида навабдаги янги навларнинг мазаси табиб қўрилди. Янги вақт ичида бундай ноллар ҳаммаҳарла-ринимиз дастурхонини безайди.
- Бугун Кичикчилик уёйда «Венгрия — бизнинг ширинимиз» деб аталувчи савдо-саноат кўргазмаси очилди.
- Бугун Ўзбекистон Миллий матбуот марказида Ўзбекистон Республикасининг «Реклама тўғрисида»ги Қонуни лойиҳасига бағишланган давра суҳбати бўлиб ўтди.
- Бугун Ўзбекистон Республикаси Ма-даният ишлари вазирлигининг Болалар бадийи иходиёти республика марказида буюк ватандошларимиз Имом ал-Бухорий ва Ахмад ал-Фарғонийларнинг таваллуд кунларига бағишлаб «Ватан — истеъдод бешин» деган кўргазма очилди.
- Наманганда акциядорлик жамияти «Эдем» пишлоқларини ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Франциянинг «Актин» фир-

маси технологик линияларни етказиб бер-ди.

- «2-Қўқон пахта» қайта ишлаш заво-ди» акциядорлик жамияти янги ҳосилдан олинган пахта толасини Хитой ва Пана-мага жўнатди. Яқин кунлар ичида ҳама-да 400 тонна толаи Швейцарияга юбори-ди.
- Юқоричиқ туманининг «Олга» шир-кат хўжалигида қалампирини қайта ишлаб хушхўр масаллик тайёрладиган Ўзбеки-стон — Ирландия қўша корхонаси фойда-ланишга топирилди.
- Бугун мамлакатимиз божхоначи-лари ўзларининг касб байрамлари — Ўзе-беки-стон Республикаси божхона хизмати ходи-млари кўнини нишонламоқдалар.
- Бугун Ўзбекистон Республикаси Со-ғлиқни сақлаш вазирлиги «Колгейт» бир-лашмаси билан ҳамкорликда биринчи хал-қаро стоматологик семинарини ўтказмоқ-да. Ушбу анжуманга хорижий мамлакат-лардан ҳам олимлар тақлиф этилган.

ЖАҲОНДА

- Кеча Қоҳирада Миср Араб Респу-бликаси ва, Мустақил Давлатлар Ҳамдў-стлиги мамлакатлари ўртасида иқтисодий ва савдо муносабатларини мустаҳкамлаш мавзусидаги биринчи халқаро конферен-ция ўз иштини ниҳоясига етказди. Ушбу конференцияда Ўзбекистондан борган ну-фузли тадбиркорлар гуруҳи ҳам иштирок этди.
- Эртага Россия Президенти Борис

Ельциннинг Австрияга ташрифи бошланади.

- Кеча қозоқ халқи ўз миллий байрами — Мустақиллик кўнини нишонлади.
- Белоруссия Президенти Александр Лукашенко Омск ва Кемерово вилоятла-рида бўлиб, Россия ва Беларуссия халқ-профессионаллар ўртасида жаҳон че-мпioni унвонини сақлаб қолди.
- Кишинёвда Украина ва Молдова ра-ҳбарларининг учрашуви бўлиб ўтди. Унда қўшама сийбсий декларация имзоланди.
- Албания парламенти мамлакатнинг ян-ги Конституцияси лойиҳасини маққулади. Ушбу мақла буйича ноябрь ойи охирида умумхалқ референдуми ўтказилди.
- Германия полицияси ҳодимлари До-ртмунд шаҳрида уюшган жиноятчиларга қарши кураш борасида йирик операцияни якунладилар. Ушбу тадбир давомига 18 нафар хавфли жиноятчи ҳибсга олинди.
- БМТ тақил топан кўнининг 53 йил-лигига бағишланган Россия жамоатчилик тақиллоштири вақиларининг Москвада бўлиб ўтган учрашуви катнашчилари уш-бу тақиллоштири таназзули хусусида ва НАТОнинг БМТни назар-посанд қилима-Косово муаммосини қўн ишлатиш йўли билан хал қилишга уринишлари хусусида чу-қур тавиш билдирдилар.
- Германиянинг БМВ йирик автокор-хонаси ўз ёрлиги қўйилган енгил автомо-билларини Россияда ишлаб чиқаришни йўлга қўйишни режалаштирмоқда.
- Россияда олтин тангалар чиқарила-диган бўлди. Миллий вазирининг ўрин-бо-

сари Герман Кузнецов ана шу ҳақда ха-бар қилди.

- Ўтган шанба кўни ўзбекистонлик машхур боксчи Артур Григорян италия-лик боксчи Жарж Кампалесла устидан мудаттадан илгари галабага эришиб, профессионаллар ўртасида жаҳон че-мпioni унвонини сақлаб қолди.
- Исроил полицияси «Тель-Авив уни-верситети талабаларининг еттакчиси Эрез Эшуели ҳибсга олди. Талабалар ўр-қу юртида билим олишнинг нархи қимматлигига қарши норозилик билди-рмоқдалар.
- Моника Левинская Польшада тур-мушга чиқди. Нихот маросимида кели-н-куёбининг яқинлигига иштирок этиш-ган, Моника ўзин

№ 10 (82) Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг саҳифаси

Ер юзида ҳаётнинг абадийлиги ҳар томонлама атроф-муҳитнинг муҳофаза қилинишига, айниқса, атмосфера ҳавосида кислород микдорининг меъёрида бўлиши билан бевосита боғлиқдир.

Ҳавонинг тозаллигини сақлаш инсоният қўлида эканлиги сир эмас. Атмосферанинг ифлосланишига инсон қўли билан яратилаётган улкан саноат корхоналари, ишлаб чиқариш муассасалари, ички ёниш двигателлари билан юрадиган автотранспорт воситаларидан чиқадиган турли хил газлар ҳисобига 65-70 фоиз миқдорда ифлосланаётганлиги илмий-нуқтаи назардан исботланган. Лекин айтиш жоизки ҳозирги замон техника тараққиёт даврини автотранспорт воситаларисиз тасаввур этиб ҳам бўлмайди.

Пойтахтимиз Тошкент шаҳрида 4000 та автотранспорт саройлари бўлиб, уларда 47.000 давлат та-сарруфидида автотранспорт воситалари мавжуд. Улардан ташқари 115 мингта шахсий автомашиналар қўчаларда ҳаракатланмоқда.

Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси ходимлари Ўзбекистон Республикасининг 1996 йил 27 декабрдаги «Атмосфера ҳавосини муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Қонунини амалга тадбиқ эта бориб, ҳаво мусоффолигини ҳимоя қилишдаги ўз вазифаларини сид-қидилдан бажармоқда.

537 та муассаса ва ишлаб чиқариш корхоналаридан чиқадиган зарарли газ ва тутунларни тозалаш иншоотлари орқали зарарсиз чиқишини йўлга қўйишда шаҳардаги барча туманларда қўмитамиз давлат нозирлари орқали экологик назорат йўлга қўйилган.

Шунингдек, Давлат автомобил

оқибатда 28 та мансабдор шахсларга нисбатан далолатномалар расмийлаштирилиб, 98750 сўм жарима солинди. 13 та автотранспорт корхонасининг мутасаддилари масъулиятсизлиги устидан тегишли идораларга тақдимномалар киритилди.

«Тоза ҳаво» тadbiri шаҳарда белгиланган 11 таянч пунктларда олиб борилиб, атмосфера ҳавосини ифлосланишдан сақлашда муҳим аҳамиятга молик эканлиги Ўзбекистон телевидениесининг «Даракчи» тахририяти орқали 1998 йил 19 сентябрда намойиш этилди. «Тоза ҳаво» тadbirini ўтказишда ДАН ходимлари билан кенг жамоатчилик яқиндан туриб ёрдам кўрсатиб келмоқда.

Шаҳарда кераксиз чиқиндиларни зарарсизлантириб қўйиш, айниқса, барг-ҳазонларни қўйиб чиқариб ундан гумус тайёрлаб, деҳқончилик мақсадларида фойдаланиш йўлга қўйилса табиатни муҳофаза қилишда қўйилган катта ҳисса бўлар эди.

Юқоридаги муаммоларни ҳал этишда жойлардаги маҳаллий ҳокимият органлари — ўз-ўзини бошқарувчи маҳалла қўмиталари яқиндан туриб ёрдам берсалар, атмосфера ҳавосининг мусоффолигини таъминлашда муҳим қадам бўлар эди.

Эрмўмин ЧУПОНОВ,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси илмий-техникавий тараққиёт ва экологик тарғибот бўлимининг бошлиғи.

Муносабат

МУСАФФО
БЎЛСИН
ҲАВО

назорати бошқармасининг экология бўлими, шаҳар ДАН ходимлари «Тошкент» тижорат фирмаси билан ҳамкорликда ишлаб чиқилган тadbир асосида ҳар йили икки марта, май ва сентябрь ойларида «Тоза ҳаво» тadbiri ўтказилиб боришмоқда.

1998 йилда шу тadbир асосида шаҳардаги 98 автокорхонага ташриф буюрдик. Корхоналардаги 21846 та автомобиль текширишдан ўтказилди, шундан давлат та-сарруфидигилари 6234 тани ташкил этди. Натижада 2813 та автомобилнинг экологик носозлиги аниқланди. Уларнинг 2075 тасида тутун миқдори меъёрдан анча ошқилиги маълум бўлди. Охи-

Ҳар доим бўлганидек ўтган ойда ҳам қўмитамиз назоратчилари шаҳар корхоналари, ташкилот, муассасаларида бўлиб, табиат муҳофазасига бағишланган тadbirlар қандай бажарилаётганлигини синчиклаб текширишди. Бир гал хурсанд бўлсак, бир сафар ранжидик. Жарима тўлаш оdatини тарк этмаган, этолмаётганлар билан сизни ҳам таништиришни лозим кўрдик.

● «Махжунтол-Б» шахсий ишлаб чиқариш фирмасининг директори Н. Толстойтов чорва моллари чиқиндиларини тозалаб, йўқ этмагани учун 2200 сўм;

● «SERRA KOMFORT» хусусий фирмасининг бошлиғи М. Махмудоҳунов ошхона лойиҳасини давлат экологик экспертизадан ўтказмагани учун 1500 сўм;

● Фуқаро авиацияси 243-заводи цех бошлиғи О. Блажко тозаланмаган гальваник оқаваларни оқизиб қўйгани учун 2200 сўм;

● Мирзо Улуғбек тумани хўжалик ҳисобидидаги қурилиш-таъмирлаш бошқармаси бошлиғи Ю. Чирков очик ҳавода битум ёқишга йўл қўйгани учун 2200 сўм;

● «Ўзбекгазсувқурилиш» очик турдаги ҳиссадорлик жамияти худудидидаги чорва моллари чиқиндилари билан сувларнинг ифлосланишига ўз вақтида барҳам бермагани учун Тошкент қурилиш-монтаж бошқармаси бошлиғи М. Ме-

либоев 3300 сўм;

● «Йирик панелли уй қуриш заводи» очик турдаги ҳиссадорлик жамиятида сув қувурлардан муттасил сув оқиб, исроф бўлаётгани учун бошлиқ ўринбосари Р. Нузиев 2200 сўм;

● «3-автокомбинат» очик турдаги акциядорлик жамиятида эколо-

АЁҚти экологик экспертизадан ўтказилмагани учун директор Н. Исмолов 3300 сўм;

● «Назарбекавтоўл» корхонаси лойиҳаси ҳанузгача экологик экспертизадан ўтказилмаган. Шунинг учун бошлиқ Н. Дилманов 1100 сўм;

● Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги автосаройида олдин берилган йўриқномалар бажарилмаган. Бундай ҳафсаласизлиги учун атроф-муҳит муҳофазаси учун жавобгар М. Тўйчиев 3300 сўм;

● «Шохруҳ» акциядорлик жамияти автосаройида сувни ҳисобга олиш журнали тутилмаган. Сув ҳовузлири ҳам рисоладагидек қурилмаган. Шу сабаб ишлаб чиқариш-техника бўлими бошлиғи А. Мирзаев 2200 сўм.

Бундай носозликлар, камчиликлар, лоқайдликлар исталган корхонада мавжуд. Сув, ҳаво — бу ҳаёт деймиз. Уларга нисбатан лоқайдлик — ўз ҳаётимизга бўлган лоқайдлигимиздир.

Табиатни қўриқлаш, унинг ҳар битта гул-ғиёҳини муҳофаза қилиш, кўз қорачиғидек эҳтиёт қилиш — бу Ватанимиз ардоқлашдир. Бунга яна бир қарра барчага еслатиб қўйиш ўринлидир. Табиатни ардоқловчи ҳамшаҳарларимиз кўпайса, юртимиз шунча обод бўлади. Бунга бирон дақиқа бўлсин ёддан чиқариш мумкин эмас.

Эркин АСАТОВ,
Расул МУМИНОВ,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси мутахассислари.

Собир Раҳимов тумани Тошкент шаҳрининг шимолӣ қисмида жойлашган. Туман Шайхонтоҳур, Юнусобод туманлари ва Тошкент вилоятининг Тошкент тумани билан чегарадошир.

Туманда 84 та маҳалла, 35 та йирик корхона, 126 та кичик корхона ва фирма, 10 та қўшма корхоналар мавжуд.

Туман худудидан Қорақамиш, Кичикирик, Кайковус каналлари оқиб ўтади.

1998 йил Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг режасига асосан атмосфера ҳавоси ҳамда сув ресурслари бўйича тумандаги 60 та корхона текширилди.

Маълумки, ҳозир бозор иқтисодиёти шароитида кўпгина йирик корхоналарнинг иш фаолияти 20—30 фоизни ташкил этмоқда. Лекин шунга қарамайдан айрим корхоналар табиатни муҳофаза қилиш қўнунларини бузган ҳолда ишлашмоқда. С. Раҳимов туманида жойлашган мрамарни қайта ишлаш заводи ишлаб чиқаришдан ҳосил бўлаётган оқава сувларни тўғридан тўғри Қорақамиш каналига чиқариб ташлаган. Бу эса каналдаги сувнинг таркиби ифлосланишига олиб келмоқда. Тошкент шаҳар иxtисослаштирилган аналитик назорат хизмати лабораторияси томонидан чиқариб ташланаётган сувдан текшириш

ХОПВА ДЕГАН
БИЛАН

учун олиниб, сувдаги зарарли моддалар миқдори меъёридан ошганлиги аниқланди. Сувнинг таркибидида зарарли моддалар рўхсат этилган миқдордан салкам 20 баробар кўп, чиқинди маҳсулотлари бўйича эса 30 баробар ошганлиги аниқланди. Текширув давомида «Тошмармар» акциядорлик жамиятининг бош муҳандиси Т. Қулмуҳамедовга Ўзбекистон Республикаси маъмурий жавобгарлик кодексининг 72-моддасига асосан 3750 сўм жарима солинди. Корхона худудида жойлашган тошни кесиш цехидан чиқадиган чиқинди сувга барҳам берилди ва камчилик бартафатил этилгунга қадар цех фаолияти тўхтатилиб қўйил-

ди. Туманининг 15 та корхонасида ўз артезиан қудуғи бўлиб, шундан 2 таси, яъни «Тошкентмебель» ҳиссадорлик жамияти, «Чинни заводи» акциядорлик жамиятидаги артезиан қудуқлар экологик экспертиза руҳсатисиз ишлатилмоқда.

1998 йилнинг бошидан октябрь ойигача текширилган корхоналарда табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси қўнун-қоидаларини бузганлиги сабабли жами 37 та маъмурий жазо қўлланилиб 54650 сўм жарима солинди. Шундан 29 та мансабдор шахсларга 51550 сўм миқдорда ва 8 та фуқарога 3100 сўм жарима солинди.

Туман ободонлаштириш бошқармаси томонидан куз мавсумига тайёрларлик ишлари олиб боришмоқда. Дарахлардан тушадиган ҳазонларни йиғиш учун ўралар тайёрлаб қўйил-

ди. Ҳозирги кунда туман ҳокимлиги томонидан тузилган табиатни муҳофаза қилиш режалари ўз вақтида бажариб боришмоқда.

Ҳудудийлик, юқорида кўрсатилган камчиликлардан мутасаддилар ўзларига ҳулоса чиқариб олишади.

Акмал РАСУЛОВ,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг нозир.

Назм

Ўйнаб-ўйнаб
учади мезон,
Синоатга
тўладир осмон.
Куз чехраси этади
мафтун,
«Япроқни айлади
кавкабистон».

Сувлар оқар
оҳиста, ёниб,
Майсаларда
яшиллик қани?
Боғлар эди шарбат
маскани —
Бари-бари бугун
заффарон.

Кушлар учар,
билмам, қайларга?
Бағри иссиқ олис
жойларга.
Имкон йўқдир энди
пойларга —
Само тўла
қанотли карвон.

КУЗ МАНЗАРАЛАРИ

Чаноқларда тошар
«оқ олтин»,
У биландир
ризиқимиз бутун.
Олтин қўллар ишлар
олмай тин.
Кел, дер бугун
бу оппоқ уммон.

Она шахрим, кузинг
чиройли,
Тилмоланган кузинг
чиройли,
Олтин куздан ўзинг
чиройли,
Ҳар фаслда бағринг
тўла пон.

Кузлар яна
келаверади,
Умр шошиб
келаверади.
Темур тилак
тилайверади:
Омон бўлгин,
жон Ўзбекистон!
Темур УБАЙДУЛЛО.

Сергели туманининг табиий шарафотида сув ниятда сероблиги диққатга моликдир. Туман худудидан Чирчик дарёси, Салор, Жун, Қорасув, Чортоқ сингари каналлар оқиб ўтади. Икки кўл мавжуд. «Сувсоз» трестининг тўртта сув омбори ҳам бор. Эллиқдан зиёд ташкилот ва корхоналар борки, уларнинг ҳам хўжалик, ободонлаштириш, суғориш мақсадларида қавналанган ўз қудуқлари бор. Демак сув ресурсларини муҳофаза қилиш туманда алоҳида аҳамиятга эгадир.

Шуқр қилишимиз керак. Чирчик дарёси ҳозирча нисбатан тозаллигича турибди. Фақат, «Сирғали ТЕК» ҳиссадорлик жамиятидан оқава сувлар, турли хўжалик чиқиндилари келиб тушади. Бир неча йиллардан бери сувларга тушадиган зарарли моддалар йўл қўйилган меъёридан бир неча баробар ортқилиб аниқланди. Лекин жамият мутасаддилари бунга етарли аҳамият бермай келадилар.

Чирчик дарёсининг, унинг қирғоқларининг қўйи оқимларининг аҳоли кейинги йилларда анча ўзгариб, экологик аҳоли ёмонлашиб бормоқда. Бунга йил сайин қирғоқларнинг ҳимоя зоналарини ишлаб чиқариш мақсадларида ўлаштириб борилиши жиддий таъсир кўрсатмоқда. Оқибатини ўйлабдан олдинташтан шағаллар ўз ишини қиялтири: дарё қирғоқлари, унинг саҳли 6—10 метр, Хонобод — эски Сергели атрофларида ҳатто 15 метр пасайиб кетди. Оқимнинг тезлиги, қиялиқнинг ўзгариши сабаб, дарё узани ўз мустақамлигини йўқотди, емирилиш юз бермоқда. Емгир сувлари қирғоқдаги ҳимоя қурилмаларини, кўприкларнинг устунларини ювиб кетмоқда. Унга қарши курашиш учун эса катта куч талаб этилиши барчага аён.

Айниқса, ташлаб кетилган карьерлар, ўйим-чўқурларнинг, йўлларнинг қўлиги бу ерларда чиқинди уюмларининг қўллаб ҳосил бўлишига сабаб бўлаётти. Табиийки улар тупроқни, сувни, ер ости сувларини ифлослантиради. Шу сабабдан ҳам шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси мунтазам рейдлар ўтказиб, қондабузарларни аниқлашга, тарғибот ишлари олиб боришга катта эътибор бермоқда.

Туман худудидидаги ер ости сувларининг

би корхона ва ташкилотлар мутасаддиларига нисбатан маъмурий жазо чоралари қўрилди.

Айни пайтда ер ости сувларининг ифлосланишига сабабларни ҳам кўрсатиш керак. Бунда асосий омил — барча турдаги корхоналарнинг қўнчилиги шаҳар каналлациясига уланмаганидир. Мавжуд каналлация тармоқларининг носозлиги ҳам экологияга жиддий таъсир кўрсатмоқда. Ҳозирги кунда Дўмбобод каналлация кана-

ли қуриб битказилди. Афсуски Чоштепа қу-ҳасидидаги биронта корхона ёки ташкилот ўш-бу тармоққа ўз чиқиндиларини ўлашни ҳат-то ўйлаб ҳам қўргани йўқ. Туман худудиди-даги корхона ва ташкилотлар кечиктирмай «Сувсоз» трестига мурожаат қилишлари, я-ғни меъёрий ҳужжатларни олишлари зарур.

Жанубий Сергели саноат зонаси ҳақида ҳам худди шундай гапларни айтиш мумкин. Ушбу зонада каналлация қуришга, 1985 йилда қарор қилинган эди. «Ўзқилимчи-ранглиметалл» корхонаси унинг бош қурув-чиси этиб белгиланган, қурилиши 1991 йилда тугаллаш мўлжалланган эди. 1989—1990 йилларда «Ўзгирсаноатло-йи-ҳ» институтида бўлажак каналлация тар-моқларининг лойиҳаси чиқилди. Хуллас, ўш-бу қурилишга 22 корхона бош қўшадиған, бош пудратчи эса 4-қурилиш-монтаж ком-бинати бўлди. 1991 йилда қурилиш бош-лабди, 1991 йилгача 1650 погон метр кана-ллизация зовури қавланди. Кейин... таш-лаб қўйилди. 1994 йилда сарф-харажатлар қайта ҳисоблаб чиқилди. Лекин корхона-

лар зарур маблағни тўплай олишмади. Шундай қилиб, каналлация қурилиши эътибордан четда қолди. Лекин шахримиз экологийсининг тозаллиги ҳақида қайғурар эканмиз, бу муҳим қурилишга албатта эъти-борни қаратишимиз керак.

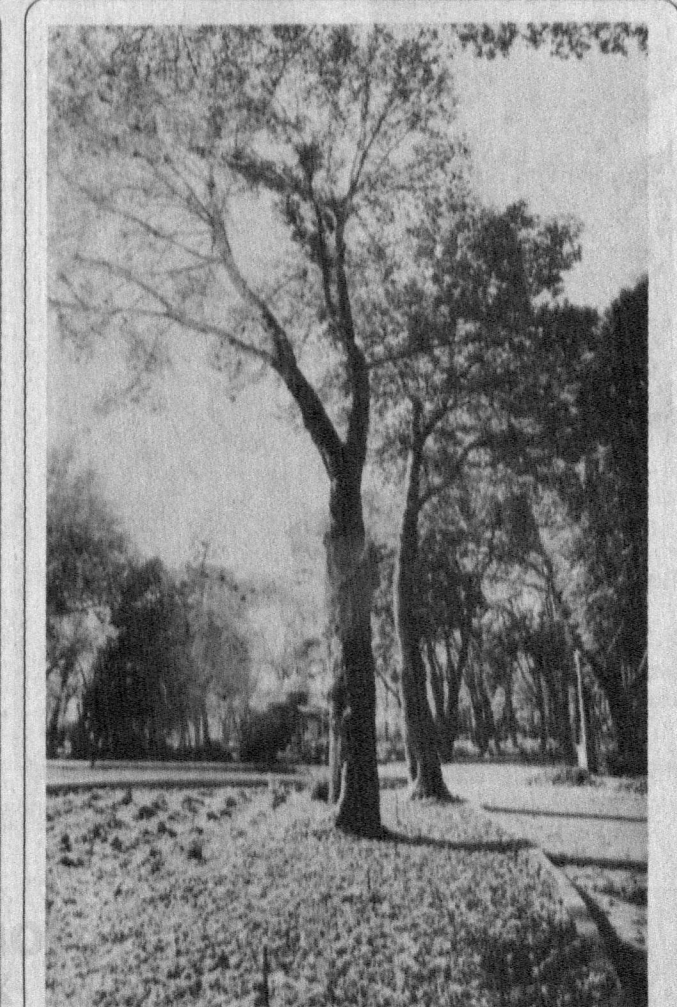
Туманда атмосфера ҳавоси муҳофаза-сига қандай эътибор берилмоқда? Юқори-да айтиб ўтганимиздек Сергели туманида 180 та саноат, 36 та қурилиш, 24 та автотранспорт корхоналари ишлаб туриб-ди. Бундан ташқари 51 қўшма, 1056 та ки-чик ва ўрта бизнес корхоналари ҳам фао-лият кўрсатмоқда. Улар мебель, бетон ва темир бетон маҳсулотлари, турли конст-рукциялар, пластмасса ва алюминдан иш-ланган ромлар, турли халқ истеъмол буюм-лари ишлаб чиқармоқдалар.

1998 йилнинг 8 ойи мобайнида туман корхоналарида 135та назорат рейдлари ўт-казилди. 36 та мансабдор шахсга жарима-лар солинди. Назорат чоғида атмосфера ҳа-восига чиқарилаётган зарарли моддалар белгиланган меъёрдан ўнлаб марта ошиб кетгани аниқланди. Лекин корхоналар за-рур тозалаш ускуналари, жиҳозлар сотиб олиш ўрнига жарима тўлашни афзал бил-моқдалар. Қўриниб турибдики, тумандаги барча корхоналар ҳаво тозаллигини ифлос-лантиришда фаол қатнашмоқдалар. Кўп-гина корхоналарда тозалаш қурилмалари мав-жуд. Лекин мутасаддилар уларнинг бир ма-ромда самарали ишлаши учун жон қуйди-рмайдилар. Оқибатини эса қўриб турибмиз.

Умуман Сергели туманидаги корхоналар иш фаолиятида табиат муҳофазасига эъти-бор жуда ҳам паст даражада. Начора, бу-ни айтсак тилимиз қуяди, айтмасак дили-миз.

Табиат — мангу яшаши керак. Бунинг учун пойдевор, тамал тоши бугун қўйили-ши керак.

Ольга ВЕБЕР,
Людмила КОРОЛЕВА,
Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси назоратчилари.

Олтин кузининг олтин япроқлари.

● Саҳифани Толиб САЪДУЛЛАЕВ тайёрлади.

Саоматлик

ЎЗИНГИЗГА
ШИФОКОР БЎЛИНГ

ИШТАХА ЙЎҚОЛГАНДА

Куритиб янчилган лимондан саккиз чой қошиқ оли-
нг, икки стаканга солиб, қайноқ сув қуйинг. Тўрт соат
тургандан сўнг, ярим стакандан кунига тўрт марта ичи-
нг. Қарабсизки, таомни кўрдум демайдиған бўласиз-
қоласиз.

БЎҒИЛЛАР ОҒРИГАНДА

Янги кесилган қарағайларнинг новдаларини қайноқ
сувга ярим соат солиб қуйинг. Сувнинг ҳарорати 37-38
даражага тушганда оғриётган қўл ёки оёғингизни ярим
соат давомида солиб ўтиринг. Кейин оғриётган жойингиз
ни иссиқ мато билан ўраб бир соат ётинг. Ревматик
полиартрит билан оғриганларга 5—7 марта ванна қабул
қилиши тавсия этилади.

КОН БОСИМИ КЎТАРИЛГАНДА

Бир стакан сабзи, шунча лавлаги, ярим стакан кљюк-
ва (қизил нордон мева) шарбати, бир стакан асал, 100
грамм ароқ ҳозирланг. Уни аралаштириб, бир ошқо-
шиқдан кунига уч мартадан истеъмол қилинг.

Яна бир тавсиямиз: 2 стакан лавлаги шарбати, 250
грамм асал, бир дона лимон шарбати ва бир стакан
ароқ ҳозирланг. Қориштириб, кунига уч марта, бир ош-
қошиқдан овқатдан олдин ичинг. Сен кўр-мен кўр бўлиб
кетасиз.

ЎПКА БЎШАШГАНДА

Бир стакан тозалаш ювилган сулини оласиз, уни бир
литр сутга солиб, паст оловда бир соат қайнатасиз.
Қайноқ ҳолида ичинг, таъбингиз тортса ёғ ва асал қў-
шинг. Қайнатма няхоятда мазали бўлади, уни чой ёки
суяқ овқат ўрнида ичсангиз айни мўддао. Хусусан, кеч-
ки уйку олдидан истеъмол қилсангиз фойдали. Уни тер-
мосда сақласангиз тезда айниб қолади.

ЖИГАР ОҒРИГАНДА

Чўллалли барглари, укроп, шувюк, бўймадарон, бўз-
ноч уруғидан қоришма тайёрланг. Икки чой қошиқда
қоришмадан олиб, икки стакан сувга солиб, саккиз соат
қўйиб қуйинг. Кейин сутка давомида истеъмол қилинг.
Яна бир маслаҳат: иккита лимонни майдалаб тўгранг,
бир ярим стакан шакарни селиб, олти кун давомида
сақланг. Лимон сувини эса бир кун давомида ичиб, кун
бўйи ҳеч нарса ичманг. Чанқасангиз лимонли сув ис-
теъмол қилинг. Худди шундай аралашма тайёрлаб ис-
теъмол қилверинг.

ТОМИРЛАРГА ДАВО

Оёқлардаги вена томирлари кўриниб қолганда сира
безовта бўлманг. Саримсоқпиезни киргичдан ўтказинг
ёки пичоқда майдаланг. 250 граммиди олиб, 350 грамм
суяқ асал билан яхшилаб аралаштиринг. Қоришмани
бир ҳафта сақланг. Кейин бир ош қошиқда кунига уч
марта овқатдан 40 дақиқа олдин истеъмол қилинг. Да-
волаш бир-икки ой давом этади.

ҚОТИБ УХЛАЙМАН ДЕСАНГИЗ

Бир вақтда ётиб, бир вақтда туришга одатланг. Ях-
шиши эрталоқ ётиб, эрталоқ туринг. Ётишдан олдин эса
ярим соат бўлса ҳам сайр қилинг. Ухлашдан аввал эса
бир стакан ширин сув ёки сут ичинг. Ва ҳақ қачон бари-
бир ухломлайман, деган аёлга борманг. Тавсиялари-
миз эм бўлишига ишонамиз.

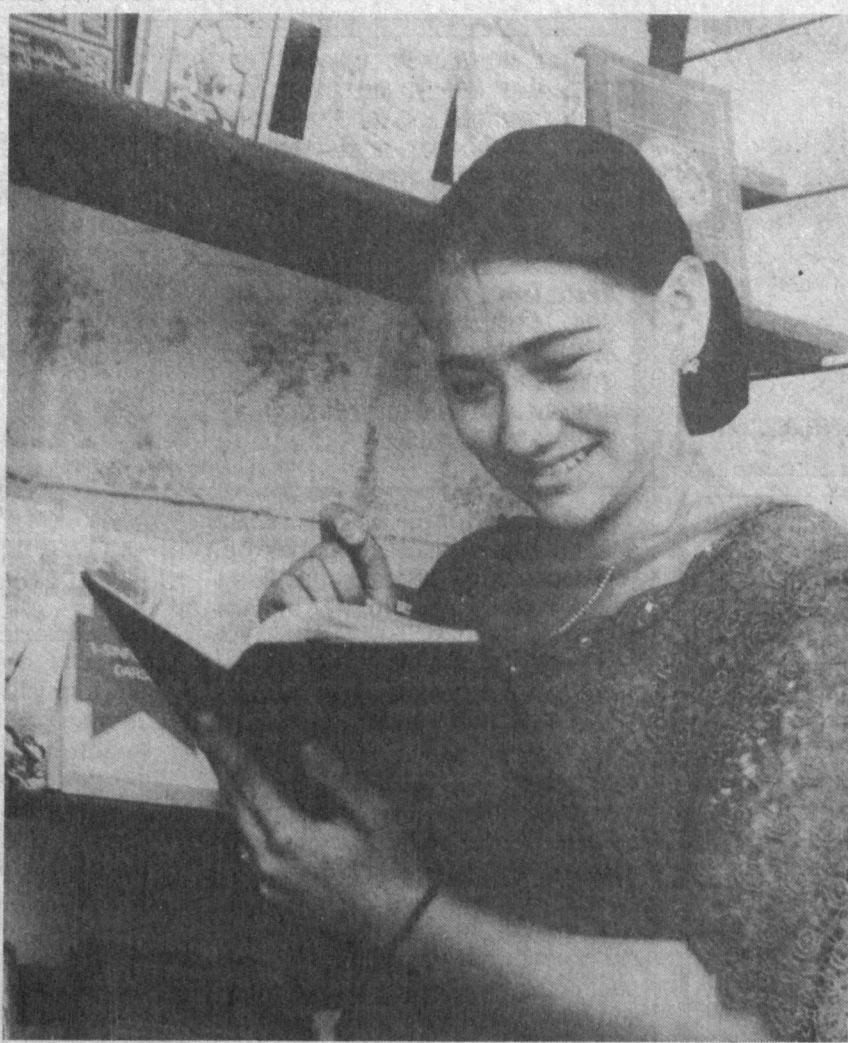
ТОМОҚ ОҒРИГАНДА

Бир стакан сабзи шарбати тайёрланг, уни бир-икки
қошиқ асал билан аралаштиринг. Бир ошқошиқдан кун-
нига 4-5 марта ичинг. Ёки битта сабзини яхшилаб кир-
гичдан ўтказиб ёверинг. Бу фақат томоқ оғриғига эмас,
бошқа дардларга ҳам даво.

ҚАНДЛИ ДИАБЕТИНГИЗ БЎЛСА

Табиий асалдан бир кеча-кундузга 50—100 грамм енг,
кечаси эса бир стакан асал чой (совутиб, албатта) ичиб
ётинг. Асалда няхоятда фойдали, инсон организми тез
ҳазм қиладиган қанд моддаси бор. Яна рангли ва оқ-
бош қарам истеъмол қилишни ҳам тавсия этамиз. Пиёз,
саримсоқпиез, селдерей, янги тайёрланган лавлаги шар-
бати (ҳар кун 4 маҳал чорак стакандан ичмаша одатла-
нинг) ҳам жуда фойдали. Топилишига қараб, малина,
маймунжон, анор, нок, наъматакни кўнглингиз тусаган
ҳолда хоҳ ўзини, хоҳ шарбатини истеъмол қилверинг.
Гилос, олхўри, узум, ўрик, банан ёйишдан сақланг.
Уларда крахмал кўп. Сут, қатик, сузмани қанда қилманг.
Сачратки илдизларини қайнатиб ичсангиз, баргларини
салат, шакаробларга тўғрасангиз, жуда фойдали.

Турсун ЙЎЛДОШЕВ тайёрлади.

Оз-оз ўрганиб доно бўлур...

Анжуманлар

ДАСТУР
БИЛАН
ҲАМҚАДАМ

Собир Рахимов
туманидаги «Кўз-
мунчоқ» номли
163-болалар боғча-
сида «Таълим тў-
рисида»ги Конун ва
Қадрлар тайёрлаш
миллий дастурида
кўрсатилган вази-
фаларни амалга
оширишга бағиш-
ланган анжуман
бўлиб ўтди.

Мактабгача тарбия муассасалари ходимла-
ри иштирокидаги ушбу
йиғилишда туман ҳоки-
ми ўринбосари, туман
хотин-қизлар кўмитаси
раиси Мухайбаних
жаева «Маънавият ва
маърифат» ишларини
ривожлантириш вази-
фалари, А. Авлоний
номидидаги халқ таълими
ходимлари малакасини
ошириш марказий ин-
ститутини наشريёти бўли-
ми бошлиғи Шомухтор
Шомансуров «Маъна-
вият ва маърифат иш-
ларини болалар боғча-
сида амалга ошириш
йўллари» мавзусида
матриуза қилди. Шу-
нингдек, «Кўзмунчоқ»
болалар боғчаси муди-
раси Л. Мансурова,
296-мактаб директори
В. Омоновалар таълим-
тарбия борасида олиб
боришгаётган иш тажри-
балари хусусида сўзлаб
бердилар.

Садоқат ФАЙЗИЕВА.

**Шахримиз кўчалари бўйлаб тунги тadbирни ўтказаял-
миз. Бу сафарги текширув ўзига хос. Тошкентда нима кўп
— ҳар хил кўнгилочар тунги муассасалар бисёр. Улардан
бирини «томоша» қилгани кирганимизда эшик оғаси кўл-
ларини кериб, «мумкинмас» деган ишорани қилди. Ахлоқ
милицияси ходимлари билан бўлиб ўтган мунозарадан кей-
ин ноилож бизни ичкарига қўйишга мажбур бўлишди.**

Ҳар хил рангли чиқоқлар ўчиб-
ёниб турган сахнада эндигина
ёшлик онларини бошидан кечи-
раётган турли миллат вакилла-
ри ўзларига ярашмаган беҳаё
қилиқлар билан бошқаларни ўз-
ларига ром эттишмоқчи бўлади.
Бир пайтда ёши 16-17ларда бўл-
ган қизгина хориж мусикасига
отдей дукур-дукур этиб ўйнади.
Унинг эғидида калта юбкиси ва
сийна-бандини ҳисобга олмасак
ҳеч вақо йўқ эди.

Шу кунги ахлоқ милицияси то-
монидан ноқонуний равишда иш
олиб бораётган тунги кўнгило-
чар муассасаси ёпиб қўйилиб,
у ердаги бир неча нафар енгил та-
биатли аёлларга нисбатан те-
гишли чоралар кўриildi.

Жиноятчиликнинг олдини
олиш бўшқармаси катта нози-
ри, милиция майори Дилшод Ра-
химовнинг ишхонасида ўтириб-
миз. Хўзуримизга кирган қиз эн-
дигина балоғат ёшига етган. Кўз-
лари тим қора, хушсурат бу қиз-
нинг 14 ёшлиғидаёқ ёмон йўлга
кириб кетганига юрагинг ачина-
ди. Асли Фаргона вилоятидан
келган бу қиз ўзига тўқ оила-
дан. Тошкентга ўқиш учун келиб
қолган. Гапларига қараганда ха-
миюртлари билан бир базмда
ўтириб қилиб шармандали кўйга
тушган. Энди эса уйга боришга
бети чидамасмиш. Келинг, уни-
нг исмини шартли равишда Шах-
ло дея қолайлик. У уйидагила-
рини ҳалигача Тошкентда ўқияп-
ман деб алдаб юрибди. Аслида
эса тўнлари билан миҳозларни
кўнглини овлайди. Шу кунги биз-
га ўз ҳаётидан нолимаслигини
айтди. Ҳаммасига ўша йигит

айбдор деб аллақандай Тохир-
ниг номини тилга оларди. Билма-
дик бу гапнинг қанчалик рост-ёл-
гонлигини. Аммо унинг ҳаёти бў-
зилиб бўлганлиги, ҳаракат қилса
ҳали ҳам уни тузатиш мумкинли-

гини кўзларидан уқдик. Начора...

Наташанинг ҳам ҳаётига ҳавас
қилиб бўлмайди. «Ёшлигингда
уйнаб қол», деган шiorга рия
қилган ҳолда ашашни яхши кўра-
ди.

— Оилада ёлғиз фарзандман, —
дейди Наташа. — Ота-онамнинг
топиш-тутуши ёмон эмас. Уйда
битта қиз учун нима шароит ке-
рак бўлса бари мўхайё. Отам ҳам,
онам ҳам менинг айтганимдан чиқ-
майдилар. Улар куни билан иш-
лашар, мен эса «видик» кўриш
билан овора эдим. Ҳаммаси ўша эх-
тиросли хориж фильмларини то-
моша қилишдан бошланди. Олди-
нига синфдошим Саша билан
ётиб-туриб юрдик. У мени жуда-
жуда ишонтирганди. Хар икки сў-
зининг бирида менга уйланишини
айтарди. Аммо алдаб кетди. Ҳам-
манинг оғзиде менинг ғийбатим
эди. Онам бундай кўргуликларни
кўтаролмай оғир касалликка ча-
линди. Отам эса мендан воз ке-
чди. Хуллас, ҳозир на уйим бор,
на эрим.

Бундай мисолларни яна келти-

ришимиз мумкин.

Милиция ходимлари ўтказган
навбатдаги тadbир натижасида
Сергели-8 даҳаси, 9-уй, 38-хона-
донда истиқомат қилувчи З.Қ. ўз
уйини фоҳишахонага айлантириб
қўйганлиги аниқланди. Бу аёлни-
нг уйда унинг қўшмачилиги ту-
файли Я.Я. ва Н.К.лар бир-бир-
ларини «топишганди». З.Қ.га нис-
батан Ўзбекистон Республикаси
Жиноят Кодексининг 131-модда-
си, 2-банди билан жиноий иш кўз-
ғатилди.

З.Қ. қўшмачилик қилиб мўмай
пул ишлаётганлигидан бохабар

«02»

ТУНГИ ТАДБИР
НИМАЛАРНИ КЎРСАТДИ?

бўлган шу даҳанинг 13-уй, 78-хона-
дониде яшовчи Г.А. ҳам ўз қўш-
мачилик фаолиятини бошлаб
юборди. Аммо енг шимариб иш-
га киришгани узокқа бормадилар.
Жирканч йўллар билан ортирил-
ган пуллар шу пайтгача кимга ҳам
фойда берганди... Унга ҳам на-
сиб этмади. Маълум муддат ха-
ром ишлар билан шуғулланган бу
аёлга нисбатан ҳам юқоридеги-
де жиноий иш кўзғатилган.

Буларни ёзишдан мақсад бў-
лаётган жирканч иллатлардан сиз-
ларни ўз вақтида воқиф этиш.
Лоқал ушбу сатрларни ўқиб ҳа-
ром-хариш ботқоқига ботиб улгур-
ганлар ёки уйламасдан ёшлик ту-
файли бировларнинг найрағлари-
га учиб фоҳишаларни ҳавас қи-
лаётганлар нафсларини тийсалар.

Юқориде айтиб ўтганимиздек
пойтахт милицияси фоҳишабоз-
ликка қарши кураш олиб бормок-
да. Сўзимиз қуруқ бўлмаслиги
учун бир неча рақамларни келти-
ришимиз. Шу йилнинг олти ойи ичи-
да фоҳишабозлик ва қўшмачилик

«Юппуз»лар ҳаётидан

БИР МАРТА ЕНГИЛГАН ҚАҲРАМОН

**Етмишинчи йилларнинг бошида жаҳонга шов-шув
солган бу фильм худди шамолдек деярли барча мам-
лакатларнинг кино экранларини кезиб чиқди. Қаер-
га бормасин ўзидан ажойиб хотира — хайрат, шов-
шув ва тақлидни қолдириб кетарди. Бу фильм ҳақи-
да ҳали ҳам шов-шув билан гапиришади. Унинг но-
ми «Ажойиб еттовлон» эди.**

**Еттовлоннинг энг каттаси — етакчиси Крисни Юл
Бриннер ижро этган эди...**

...Жаҳонда нималар бўл-
майди, дейсиз. Юл Бриннер —
ўша томошабинларни ларзага
солган, жунбуша келтирган паҳ-
лавон Бриннер ҳаётдан кўз юм-
гандан кейин беш соат ўтгач, ра-
диога унинг ўқтам овози ян-
ради:

— Одамлар, мен сизга муро-
жаат қилаяпман. Қулоқ солиб,
айтганларимга амал қилинг: сиз-
лар чекишни мутлақо бас қили-
нг. Чекиш ўз жонингизга қасд
қилишингиздир.

Дунёдаги миллионлаб киши-
лар унинг ўлганидан кейинги
даъватига хайратда қолдилар.
Ишонмасдан илож йўқ: ялтироқ
бош актёрнинг ўзи ҳаётида ку-
нига 4-5 пачка сигаретни кўр-
дим демасди.

Юл Бриннер.
Юлиус Бриннер.
Юлий Бриннер.

Қайси ном билан аталмасин
буюк актёр Россиянинг Узоқ
Шарқда, Сахалинда туғилиб ўс-
ган. Унинг томирларида мўғул

отаси ва лўли онасининг исён-
кор қони қўшилиб, омухта бўлиб,
жўш уради. Унинг асл номи Тай-
жи Хон. Юлиус болалигиданоқ
ўзининг артистлик маҳорати бил-
лан барчани қойил қолдирарди.
«Бола бошидан» деганлари шу
бўлса керак-да. Лўлилар хорида
тирикчилик учун қўшиқ айтди. У
тунги рестороанларда гитара чал-
ди. Сайёр цирк труппаси билан
Американи кезиб чиқди. Юл
Бриннер номи билан няхоят Ҳол-
ливудда пайдо бўлди. Омадини
излади.

Омад қутилмаган ерда қулиб
боқди. 1982 йилда Бродвейдаги
«Қирил ва мен» мюзиклидаги
Сиам қироли тақирбош Мангус-
та роли унга оламшумул шухрат
келтирди. Шу-шу унинг омад юл-
дузи балқиб чиқди. Соңсиз бо-
ши ярақлаб турган Юл Бриннер-
ни тақлифларга қўмиб юбориш-
ди. У ашаддий қаллақсарлар
ролини қотириб ижро эта бош-
лади.

Шухрат чўққисига уни «Ажой-

иб еттовлон» фильмидаги Крис
роли олиб чиқди. Узоқ йиллар да-
вомида Крис — Бриннер асл ма-
рд йигитнинг, олижаноб эркакни-
нг тимсоли бўлиб қолди.

Юл Бриннер осмондаги ойни
олишга қодир эди дейишади. Агар
бедаво дард унга чангал солма-
ганда шундай бўларди ҳам. 1983
йилда гўё бургутнинг қаноти
қайрилгандек бўлди: Бриннер са-
ратонга йўлиқди. Юл Бриннер да-
во истаб Германияга келди. Энг
етук мутахассисларга учрашди.
Малҳам топилмади. У ҳатто ши-
фо истаб, панох истаб Непалдаги
машхур ибодатхона остонасига
бoш урди.

Юл Бриннер тўрт марта уйлан-
ган эди. Дўстларининг сон-са-
ноғи йўқ эди. Лекин оғир дамларда
уни биронтаси есламади. Фақат-
гина сўйғи аёли Кэти Ли унинг
ёнида бўлди.

— Отам Марлен Дитрих, Мэри-
лин Монро, Жуди Гарленд синга-
ри жонлонларнинг жазмини эди, —
деб ёздай ўз китобида ўғли Рок.
— Буни қарангки, Юл Бриннер
ўлим билан олишаётганда фақат-
гина садоқатли Кэти Ли ёнида
жон олиб, жон бергудек бўлди.

Юл Бриннер.
Беадад қаҳрли, матонатли паҳ-
лавонларни ижро этган енгилмас
Юл Бриннер фақат бир мартаги-
на, биттагина олишувни ютказди.
У саратонга бас келолмади. Наил-
лож, буни ахир ҳаёт дейдилар.

Хориж материаллари асосида
Тохир ЙЎЛЧИЕВ тайёрлади.

билан шуғулланганлиги учун бир
неча шахсга нисбатан маъмурий
чора кўрилди, 120та жиноий иш
кўзғатилди.

Шаҳар ОИТС маркази ва тери-
таносил касалликлари диспансе-
ри билан ҳамкорликда бир қанча
фўқаро пала-партиш жинсий ал-
қада бўлганлиги учун текширув-
дан ўтказилди.

Мирзо Улуғбек туманидаги ма-
ҳаллий видеоустудиялардан бири
текширилганда у ердан рухсат
этилмаган хорижий беҳаё фильм-
лар топилиб видеоустудия раҳба-
ри С.Соатов жиноий жавобгар-
ликка тортилди.

Собир Раҳимов туманида исти-
комат қилувчи М.Петросян бизни-
нг турмуш тарзимизга мос кел-
майдиган китобларни, яъни беҳаё
суратлар билан безалган ўзига хос
шаҳвоний қўлланмани таркатаёб-
ганлиги учун, шундай фаолият бил-
лан шуғулланган Я.Чеботарёвага
ҳам жиноий иш кўзғатилди. Бе-
ҳаёлик билан боғлиқ бўлган ада-
биётларни тарқатган бошқа бир
неча шахсларга нисбатан ҳам жи-
ноий иш кўзғатилган.

Мақоламизда Тошкент шаҳар
ИИББ ахлоқ милицияси иши ҳа-
қида яна ҳам кўп гапириб ўтиши-
миз мумкин эди. Бироқ атроф-
төварагимизда содир бўлаётган
номаъқулгарчиликдан биригина
милиция хабардор эмаску. Ён-ат-
рофимизга бир назар ташлайлик.
Зора, бир адашган одамни тўғри
йўлга солиб қўйсак. Ажаб эмас,
қўндан кўён қочолмас, деганла-
ридек, бизнинг сай-ҳақаратлари-
миз ила фоҳишалар қамайса, фо-
ҳишабозликдек ёмон иллат шаҳ-
римизда бўлмаса.

Мирза АБДУЛЛАЕВ,
Тошкент шаҳар Ички ишлар
бош бошқармаси Матбуот гуруҳи
бошлиғи, милиция катта
лейтенанти.

**Бош муҳаррир ўринбосари
Солиҳ ЁҚУБОВ**

ТАБАССУМ

Бир шўх бола ўзининг соя-
сини кўрибди-да, уни уришса
тутунибди. Устидан сакраб-
ди, ёнидан юзурбди, тепиб
учирмоқчи бўлибди. Соя эса
ҳеч тутқич бермас экан. Ни-
ҳоят болакай чарчабди, жаҳл-
ни чиқибди. Уйса қайтмоқ-
чи бўлибди. Қараса сояси ҳам
унинг орқасидан келяпти.

— Аҳ-ҳа! Сенинг ҳам ов-
қат егини келяптими? Ун-
да юр, кетдик!

Маориф бўлими инспек-
тори билан мактаб мудири
ҳовлида айланиб юришган
экан. Мактаб боғини
пайҳон қилиб, настирин
узаётган болани кўришди.

— Мана тарбиянинг на-
тижаси, — дебди инспек-
тор.

Директор қизариб ҳали-
ги болага:
— Холдод! Бу нима қи-
лиқ! — деб қичқирибди.

— Ада, бизнинг фамилия-
миз Ҳамидов-ку! Унутдин-
гизми? — дебди бола.

— Бугунги ишни эртага
қолдирмасдик керак, — деб-
ди ойиси Ҳилола.

— Яхши, унда торт бил-
лан конфетни ҳозироқ еб
қўяман, — қулибди Ҳилола.

Ойи, тухумни ечинтириб
беринг! Ёшим келяпти, —
дебди Ҳилола.

— Ойи, мушук аксирди.
— Сен унга соғ бўл деди-
нгми?

— Йўқ.
— Нега?
— Кейин раҳматини мен-
га ким айтади?

— Ойи, бугун ишга бор-
манг, — деди кичкина қиз-
ча.

— Ишга бормасам бизга
нони ким беради?

— Дукондан сотиб ол-
маймизми?

Баҳриддин ТУРҒУНОВ
тайёрлади.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

**1-ҚАБУЛ ПУНКТИ
КОҒОЗ ЧИКИНДИЛАРИ
(МАКУЛАТУРА)НИ ЧЕКЛАНМАГАН МИҚДОРДА ҚУЙДАГИ
КУНДАЛИК ЭҲТИЁЖ МОЛЛАРИГА АЛМАШТИРГАН ҲОЛДА
АХОЛИДАН ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.**

1. Хўжалик совуни — 1 бўлак — 6 килограмм макулатурага.
2. Атир совун — 1 бўлак — 3 килограмм макулатурага.
3. Электр лампочкаси — 1 дона — 3 килограмм макулатурага.
4. «Лола» кир ювиш пастаси — 1 банка — 4 килограмм макулатурага.
5. «Чистолит» тозаловчи порошок — 1 банка — 5 кг макулатурага.
6. Икки жилдлик «Граф Монте-Кристо» китоби — 2 жилд — 10 килограмм макулатурага.
7. Шафтоли шарбати (1 литр) — 1 банка — 7 килограмм макулатурага.
8. Гугурт — 1 қuti — 0,5 килограмм макулатурага.
9. «Ўзбекистон» виноси — 1 шиша — 10 килограмм макулатурага.
10. «Ўзбекистон» ароғи — 1 шиша — 15 килограмм макулатурага.

Маҳсулотлар рўйхати ва меъёри ўзгариши мумкин. Макулатуранинг йиғиш
ва ундан картон қутиларни тайёрлаш учун қайта фойдаланиш шаҳарнинг
санитария ва экология ҳолатини яхшилайти ва қўшимча иш жойларини
ташқил этади.

Манзил: Тошкент шаҳри, 26-мавзе, «Нон-Паста» ҳиссадорлик жамия-
ти ёнида. Тошкент шаҳридаги маълумот учун телефонлар: 35-19-62,
35-20-42, факс: 35-20-42.

«Саноаткартонсавдо» ҳиссадорлик жамияти.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»

Сизнинг рекламаларингизни,
хусусий эълонлар ва хусусий биз-
нес бўйича эълонларни, шунинг-
дек тавсияларни, таваллуз қил-
лар, тўйлар, юбилейлар муно-
сабати билан кўтовларини, та-
қоқ эълонлар ва ишонч ўқини
эълонларни ўз сифатларида ёри-
тади.

Эълонлар шайба ва акши-
бадан таъқир хар кун соат
9.00 дан 17.30 гача қабул қи-
лади.

Маълумотлар учун
телефон: 133-28-95.
Факс: (3712) 133-29-09.
МАНЗИЛИМИЗ:
МАТЕУТИЧЛАР
КЎЧАСИ,
32-УЙ, 2-ҚАВАТ,
204-ХОНА.

«Маҳалла» хайрия жам-
гармаси Тошкент